పతనం

డిసెంబరు నెల చివరి వారంలో ఓ రోజు. తెల్లవారడానికింకా రెండు గంటలయినా టైముంది. చలి హెచ్చుగా ఉంది, బస్సుల అలికిడి కొద్దిగా మొదలయింది. ఒకటీ అరా టీ కొట్లు తెరిచారు. ఫస్టు బస్సుల వాళ్ళు బస్సుల్ని లైన్లో పెట్టి వాళ్ళలో వాళ్ళేదో మాట్లాడుకుంటున్నారు.

నారయ్య టీ కొట్లో పెట్రోమాక్సు లైటు మందకొడిగా వెలుగుతోంది. దానికి గాలికొడుతూ ''కొండయ్యా! ఆ వొంటి పేగు సన్నాసిగాడు నెగిసాడో నేడో సూడుమీ'' అనరిచేడు నారయ్య.

కొండయ్యగది వెనుక వసారాలో చెట్నీ రుబ్బుతున్నాడు. పని ఆపి చేతులు నొక్కుకుంటూ లేచాడు.

వసారాలోనే మరో మూల పాత బెంచీ బల్ల మీద మాసిన దుప్పటి తల మీదుగా ముసుగు వేసుకుని ముడుచుకు పడుకున్నాడు శివుడు. నారయ్య ఇప్పుడు వొంటిపేగు సన్నాసిగాడని పేర్కొన్నది వాడినే.

బకెట్లో నీళ్ళతో చేతులు కడుక్కొని వాడి దగ్గర కొచ్చేడు కొండయ్య.

''శివా! ఒరే శివా... నెగిసి ముకం కడుక్కోరా - టీ నెడీ అయిపోనాది... గుక్కెడు తాగినావంటే గుమ్మగుంటాది'' అని హుషారునిస్తూ తట్టి లేపాడు.

శివుడు బద్ధకంగా లేచాడు. బల్ల దిగి నించున్నాడు. నిద్ర మత్తుతో వాడి కళ్ళు బరువుగా వాలిపోతున్నాయి. నిద్ర ముంచుకువస్తూంటే తిరిగి బెంచీ ఎక్కి పక్క మీద ఒరిగిపోయాడు. వాడి జబ్బ పట్టుకుని వారిస్తూ ''అత్తెరీ - మళ్ళా తొంగుంటాడూ- పనికి తలమ్ముకున్నోడికి వొంటి బద్ధకం పనికి రాదురా నాయనా.. కంటికున్నుకూ- ఒంటికి సోకు, నిండా బట్టలూ- కలిగినోల్లకే గాని- మనలాంటి అవుకు నాయాల్లకి కాదురా నెగు-నెగు'' అన్నాడు కొండయ్య.

శివ మూలుగుతూ లేచి గూట్లోంచి వేపపుల్ల తీసి నోట్లో వుంచుకుని నూతివేపు దారి తీసాడు.

వాడు ముఖం కడుక్కొని వచ్చేసరికి కొండయ్య వాడికి గ్లాసుతో టీ యిచ్చాడు. టీ తాగి పనిలోకి దిగాడు శివుడు.

''నెగిసావండీ మారాజులు ? బేగి సీపురట్టుకుని గదంతా నిబ్బగ తుడిసెయ్యాలి... సీకాకుళం బస్సులోళ్ళా. పేసింజర్లూ టిపినీ కొస్తారు సిటవాగితె'' అని వాడికి పని పురమాయించేడు నారయ్య.

* * *

ఎనిమిదయింది. నారయ్య టీ కొట్లో బేరం చురుగ్గా సాగుతోంది. బజారు, బస్టాండు జనంతో కళకళలాడుతోంది.

''బాబూ ...''

కౌంటరు దగ్గర కూర్చున్న నారయ్య తలెత్తి చూసాడు. శివుడి తండ్రి. మాసిన చిరుగుల పంచె, పై మీద నాగులగావంచాగుడ్డ.

''నువ్వురా నాయనా ఏటిలా దిగబడ్డావు'' విసుగ్గా అడిగాడు నారయ్య.

''వాడకం కావాలి బాబూ ... డబ్బుకి కొంచెం కటా ముటీ అయిపోతున్నాది'' ... అతి దీనంగా ఉన్నాయి వాడి మాటలు.

''పీకమొయ్యి తాగి తొంగోడానిక్కాకపోతే నీకెందుకురా డబ్బులు'' వెక్కిరింతగా అన్నాడు నారయ్య.

''లేదయ్యా - ముసిల్దాయికి పేణంమీది కొచ్చింది. ఎంకన్న సాచ్చిగా సెపున్నా బాబూ...'' వాడు బ్రతిమలాడటం, దేబిరించడం ప్రారంభించాడు.

ముందు గదిలో మాటలు వినిపించి అక్కడి కొచ్చేడు కొండయ్య 'ఈడికే టివ్వకండి బాబూ - పాపం శివ గోడికి జుబ్బాల్రెండూ సిరిగిపోనాయి. మీ కాడ జీతం యిడుకోని ఈ నెలో మీదిటికో కుట్టించుకుంటాడు - ఈడికిచ్చినారంటే పారమ్మ కొట్లో గవర్మెంటు సారా తాగటానికే కరుసవుద్ది అన్నాడు'' నారయ్యతో.

శివుడి తండ్రి కొండయ్యతో ఘర్షణ పడ్డాడు. శివుడు ఏం మాట్లాడాలో తెలీక చూస్తూ నిల్చుండి పోయాడు.

''సరె సరే ... ఏల్లి మీ పన్లు సూసుకోండి'' అని వాళ్ళిద్దర్నీ కసిరి శివుడి తండ్రికి ఓ రెండు రూపాయలిచ్చి పంపేశాడు నారయ్య. వాడు ఒంగి ఒంగి దండాలు పెట్టి మరీ వెళ్ళి పోయాడు.

కొండయ్య శివుడి మీద చిర్రు బుర్రు లాడేడు ! ''ఎదవ బుద్ధిగేనం సేదేటిరా- ఇవ్వొద్దనసేక పోనావేటి ? నువ్విక్కడ రెక్కలిరుసుకుని సాకిరీ సెయ్యడం ఆడొచ్చి నీ జీతం వొట్టుగెళ్ళి పీకవరకు తాగీడం- ధూ''.

శివుడి కళ్ళలో గిర్రున నీళ్ళు తిరిగాయి.

చిన్నప్పుడే శివకి తల్లి పోయింది. అవ్వే యింట్లో ఆడ దిక్కు. అయ్యకి మస్తుగా తాగటం అందర్నీ బూతులు తిట్టడం తప్ప వేరే పని లేదు. తనకి చదువుకోవాలనుండేది. కాని వద్దనడం తెలీని రోజుల్లో తనని తీసుకొచ్చి నారయ్య టీ కొట్లో పనికి కుదిర్చాడు అయ్య. తిండీ పడకా అంతా యిక్కడే. ఉదయం పని పూర్తయాక నారయ్య గారింటికి వెళ్ళాలి. అక్కడ వాళ్ళు చెప్పిన పన్లన్నీ చెయ్యాలి. ఎంత వొళ్ళు వంచి పని చేసినా తనని అందరూ నీచంగా ఎందుకు తిడుతూ వుంటారో వాడికి తెలీదు.

నిజానికి తనంటే జాలి పడేది కొండయ్య ఒక్కడే.

* * *

టీ కొట్లో పని పూర్తి చేసుకుని, రెండో పూట పని కుర్రాడు వచ్చేక శివుడు తిన్నగా నారయ్య ఇంటికి కాళ్ళీడ్చుకుంటూ వెళ్ళాడు.

వాడికి పథ్థాలుగేళ్ళుంటాయి. తొలి నుంచి ఎవరి ఆదరణా లేకుండా గాలివాటుకి పెరిగినవాడు. తనేమిటో - వర్తమాన మేమిటో - భవిష్యత్తేమిటో ఆలోచించుకోగల్గటానికి వాడికి సాధారణమయిన చదువు కూడా లేదు. 'ఒకళ్ల కాడ పనికి కుదిరి తలమ్ముకున్నాక వొళ్ళొంచి పని సెయ్యాలిరా శివా ! యజమాని మెచ్చాలి ఆళ్ళకి మన పని నచ్చాలి' అన్న కొండయ్య మాటలే వాడికి వేదం. చాకిరీ చెయ్యడమే తప్ప ఆలోచించడం వాడికి తెలీదు.

నారయ్య తండ్రి ముసలయ్య, పొగాకు చుట్టుకుంటూ ఎండకాగుతూ కూర్చున్నాడు. శివుడి రాకతో అతడి ముఖం వికసించింది. వచ్చేవురా శివా ! నీ కోసమే సూస్తున్నా - బేగి పాత్రో గారింటికెళ్ళి రావాలిరా ... సరుకయిపోనాది ... పెందిల నెగిసిన కాడ్నుంచి అదిసేక నాలుక జివ్వుమంటోందిరా .. బేగిపోర్రా! అంటూ వాడి చేతిలో రూపాయ నోటు పెట్టాడు ముసలయ్య.

నల్లమందు దొరకటం కష్టమైపోయాక జగన్నాథపాత్రో యిచ్చే మదన కామేశ్వరీ లేహ్యం వుండలకి బాగా అలవాటు పడిపోయేడు ముసలయ్య. ఆ వుండలు మింగిమత్తుగా అస్తమానం పడుకుని వుంటాడు. అది లేకపోతే గంగవెర్రులెత్తి పోతాడు. ఆ వుండలు తెచ్చి పెట్టడానికి శివుడు తప్పమరెవడూ లేరతనికి.

ముసలయ్య కోసం వాటిని తెస్తూ శివుడు కూడా వాటి రుచి మరిగాడు. ఒక్కోసారి పావలా అర్ధా మిగిలితే ముసలయ్య పేరు చెప్పి వుండలు తెచ్చుకుని, పని పూర్తయాక రాత్రిపూట వాటిని మింగి పడుకుంటూ వుంటాడు కూడా.

శివుడు వుండలు తెచ్చి ముసలయ్య కిచ్చి యిల్లు ఊడ్చటం ప్రారంభించాడు. గది ఊడుస్తూ వుంటే వాడి నడుం విరిగేలా దభీమని ఓ గుద్దు పడింది. బాధగా తలెత్తి చూసాడు శివుడు. నారయ్యకొడుకు శీను. పదోతరగతి చదువుతున్నాడు. శివుడి జుట్టు పట్టుకుని గుంజుతూ ''లంజకొడక నీకు పొగరెక్కువయిందిరా - నేను సెప్పిన పనేటిసేసినావురా?'' అనడిగాడు.

తండ్రికి తెలీకుండా టిఫిన్ పేకెట్లు తెచ్చి యివ్వమని శివుడ్ని వేధించుకు తింటూ వుంటాడు వాడు. నారయ్య ఉదయాన్నే ఇంట్లో అందరికీ రెండేసి యిడ్లీలు పంపిస్తాడు. అవి తిని వూరుకోవలసిందే. మరే టిఫినూ యివ్వడానికి వొప్పుకోడు.

రేపుగాని పూరీలు, దోసె తెచ్చివ్వక పోయావంటే చూడు... అని బెదిరించి మరీ వదిలేడు శీను. సుమారు తన వయసువాడే అయినా తన మీద అంత జులుం చెలాయించే అధికారం శీనుకెక్కడి నుంచి వచ్చిందో శివుడి ఊహ కందదు. అప్పటికీ కొండయ్యని బ్రతిమలాడి శీనుకి దొంగతనంగా టిఫిన్ పేకెట్లు చేరవేస్తూ వుంటాడు. వాడి కోసం తెచ్చే టిఫిన్లలో కొద్ది కొద్దిగా కాజేసి కక్కుర్తి పడటం కూడా వాడికి నీచంగా తోచలేదు. నారయ్య పెద్ద కూతురు జగదాంబ ఎవరూ లేకపోవటం చూసి తనను వాటేసుకుపోవటం మొదట్లో వింతగా, భయం భయంగా అనిపించినా అదీ అలవాటయింది వాడికి.

నారయ్య ఇంట్లో పని పూర్తయాక టీ కొట్టుకెళ్ళాడు శివుడు. వాడి ముఖం డోక్కుపోయి ఉంది. మనిషి నీరసంగా వున్నాడు. ఈ మధ్య కొద్ది రోజులుగా అలాగే వున్నాడు.

సాయంత్రం ఏడు దాటుతోంది. కొట్టు మూసేసే వేళ. శివుడు రావటం చూసి దగ్గరికి పిలిచేడు నారయ్య.

''ఏటలాగ దిగ్గాలు పడిపోతున్నావు రోజు రోజుకీనూ? నేను సెప్పానని ఓ పాండాట్రు టాబిలెట్లు'' అని గొంతు తగ్గించి, ''దిగువ రాజ్జెంలో కొత్త పిట్టొచ్చినాదట - నిజవేనేట్రా'' అనడిగేడు నారయ్యా.

శివుడు తలూపి, ఆ వివరాలన్నీ చెప్పాడు.

ఎల్లి వొట్టు కొస్తావేటి ?

తలూపి బయలుదేరాడు శివుడు. హోటలు కట్టేశాక అప్పుడప్పుడు కులాసాపుడితే శివుడ్ని పంపించి అమ్మాయిల్ని రప్పించుకుని మజా చెయ్యడం నారయ్యకి అలవాటు.

ఆ విధంగా శివకి, దిగువ రాజ్యం అనబడే ఆ మురికి పేటలో అమ్మాయిలతోనూ వాళ్ళని పోషిస్తూ వ్యాపారాలు చేసే వాళ్ళతోనూ చిన్నప్పటినుంచీ బాగా పరిచయం వుంది.

శివుడు వెళ్లేసరికి ఆడపిల్లలంతా ''చినబావొచ్చినాడ్రా'' అంటూ గోల చేస్తూ చుట్టూ మూగేరు.

''నారయ్య మావకి నానుగుర్తొచ్చి నాసేటి నా కోసమేకద నువ్వొచ్చింది'' అంటూ అడిగిందొక అమ్మాయి పకపక నవ్వుతూ.

''కాదే కాంతం- నిన్న యిజీనారం నుంచొచ్చినాదే ఆ పిల్ల కావాలంట అయ్యగోరికి'' శివుడు జుత్తు ఎగదోసుకుంటూ అన్నాడు.

''మా మెవళం పనికిరాక పోనాయేటి ముసిలోడికి'' పక పకమని విరగబడుతూ నవ్వేరంతా.

మరో పిల్ల శివుడి జబ్బ మీద చెయ్యేసి నవ్వుతూ ''బుల్లి బావేటీమద్దెన రోజు రోజుకీ డిమ్మయి పోతున్నాడు ? మునపటి వుసారు నేదు'' అంది.

''నీ గాలి తగిల్నాక ఆడలాగవక ఏటిసేస్తాడు లేయే''.

''చినబావకేటొచ్చి నాద్రా - రాజా నాగున్నాడు- నాకే కసింత నలతగుంది వొంట్లో - చినబావా ! ఇండీసనిస్తవేటి?''

గొల్లుమని నవ్వేరంతా.

అశ్లీలతను అసహ్యించుకోవడం తెలీని వాతావరణంలో పెరిగిన శివ కూడా వారితో శ్రుతి కలిపాడు. అమ్మాయిల్ని తెచ్చినందు నారయ్య నయాపైసా యివ్వకపోయినా- వారిని తన అజమాయిషీలో వుంచుకున్న గైరమ్మ మాత్రం బేరు న్నప్పుడల్లా శివుడికి అర్ధో రూపాయో, కమీషను యిస్తూ వుంటుంది.

మరికొంతసేపటికి విజయనగరం పిలకొప్పు సవరించుకుంటూ వచ్చింది. పద... పద... అని తొందర చేసాడు శివుడు. ఇద్దరూ రిక్షా ఎక్కారు.

* * *

ఆ మర్నాటి ఉదయం కొండయ్య శివుడ్ని తీసుకుని డాక్టరు దగ్గరకెళ్ళాడు. డాక్టరు వాడ్ని గదిలోకి తీసికెళ్ళి పరీక్షించాడు. ఏదో యింజక్షను చేసి మాత్రలు యిచ్చేడు.

''రోజూ వస్తూండాలి నారయ్యా, రోసారి నేను రమ్మన్నానని చెప్పు'' అని వాళ్ళిద్దర్నీ పంపేశాడు డాక్టరు.

రాత్రి హోటలు కట్టేశాక నారయ్య రిక్షాలో వెళ్ళి డాక్టరుని కలిసాడు.

'కబురెట్టార్ట ...?

''అవునోయ్ ఉదయం మీ వంటవాడు పని కుర్రాడ్ని తీసుకొచ్చేడు చూడు, శివుడు కాబోలు వాడి పేరు ...''

''అవును డాక్టరుగారూ- నేనే మీ కాడికి ఎల్లమని పంపేను.. ఆడీమద్దెన వోరమయింది అదోలాగుంటున్నాడు... జబ్బేటో తెల్దు కానీకి టికానా లేనోడు - కర్సు నేనెడతాను - బిల్లు నా పేర పంపండి... ఆడిక్కాస్త మందులూ మాకులూ సూడండి వొర్కర్సు పీపిల్సు గదండీ ఆళ్ళ కేటొచ్చినా మనంవే సూడాలి - ఏటంటారు ?'' అన్నాడు నారయ్య గారపళ్ళు బయటపెట్టి నవ్వుతూ.

బావుంది ఇంతకీ వాడికేం రోగమో తెల్సా ? వీ డీ అంటే ముండ జబ్బు...''

నారయ్య నోరు వెళ్ళబెట్టి చూసాడు. అంతలోనే సర్దుకుని కోపం తెచ్చుకుని అన్నాడు. ''పట్టుమని పదిహేనేళ్ళు లేనెదవకి ముండ జబ్బా? హొయ్యో కాలం కాకపోతే ఎదవకీ పెడ బుద్ధులేటి సెప్పండి ? తిండెడుతున్నాను బట్టలు కుట్టిస్తున్నాను పెతీపండక్కీ, కడాకి మందూ మాకూ అవసరమయితే నా కాడ పన్సేసే వోడు కదా అని దయతల్సి నేనే ఆ కర్సూ బరిస్తున్నాను. ఆడిలా సెడిపోడవేటి సెప్పండి డాక్టరుగారూ ? నెంజి కొడుకు నా పరువు తీస్సినాడు'' నారయ్య శివుడి మీది కోపంతో శివమెత్తి పోతున్నాడు.

''ప్చ్... వెరీ యంగ్ బాయ్- పతనం- పతనమై పోయాడు'' డాక్టరు. తలాడిస్తూ అన్నాడు.

(ప్రజాతంత్ర.వారపత్రిక. 22.5.77)